

Notă privind depunerea de către membrii CDR Centru a unei Declarații privind evitarea conflictului de interese în implementarea proiectelor de dezvoltare locală și regională

La nivel european, Regulamentul Financiar care a intrat în vigoare la 2 august 2018, a consolidat măsurile de protejare a intereselor financiare ale UE. Un exemplu în acest sens constă în consolidarea normelor privind conflictele de interese, care, în plus față de gestiunea directă și indirectă, sunt acum extinse, în mod explicit, la autoritățile statelor membre (indiferent de mecanismele de guvernare internă ale statelor membre) și la orice persoană care execută oricare dintre fondurile UE în cadrul gestiunii partajate. Aceste aspecte au fost stipulate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 09.04.2021/C.121/1.

În orice moment, există riscul producerii unor situații de conflict de interese. Este extrem de important ca aceste situații să fie prevenite sau gestionate în mod corespunzător atunci când apar. Această cerință este esențială pentru menținerea transparenței, a reputației și a imparțialității sectorului public, precum și a credibilității principiilor statului de drept ca valoare fundamentală a Uniunii Europene. Acest lucru este esențial pentru menținerea încrederii publicului în integritatea și imparțialitatea organismelor și ale funcționarilor publici, precum și în procesele decizionale care servesc intereselor generale. În caz contrar, dacă nu sunt prevenite sau gestionate în mod corespunzător atunci când apar, conflictele de interese pot afecta în mod negativ procesul decizional din cadrul organismelor publice, pot conduce la o utilizare nejudicioasă a banilor publici și pot afecta reputația. De asemenea, acestea pot conduce la pierderea încrederii în capacitatea sectorului public de a funcționa imparțial și în interesele generale ale societății.

Conflictele de interese trebuie prevenite și soluționate, iar principiile care guvernează bugetul UE trebuie respectate în mod corespunzător. Existența unor politici și a unor norme detaliate privind evitarea și gestionarea conflictelor de interese reprezintă o parte esențială a bunei guvernări. Având în vedere importanța fundamentală a normelor privind conflictele de interese, încălcarea dreptului Uniunii în această privință reprezintă un motiv serios de preocupare și se va solda, în mod normal, cu o formă de remediere, financiară sau de altă natură.

Comisia Europeană și Direcția de Audit a Comisiei acordă o atenție deosebită subiectului referitor la imparțialitate și conflictul de interese, în acest sens fiind organizate recent seminare online dedicate acestei teme, în 25 mai și 8 iunie 2023.

Scopul prezentei note, ținând cont de reglementările europene, este:

- de a promova o interpretare și o aplicare uniformă a normelor privind evitarea conflictelor de interese pentru actorii financiari și personalul instituțiilor publice implicat în execuția, monitorizarea și controlul bugetelor publice în cadrul gestiunii directe/indirecte/partajate;
- de a sensibiliza autoritățile statelor membre, persoanele care dețin funcții publice (inclusiv membri ai administrației publice) și orice altă persoană implicată în execuția bugetului public cu privire la dispozițiile aplicabile referitoare la evitarea conflictelor de interese;
- de a sensibiliza partenerii externi (inclusiv personalul acestora și orice entitate cu care partenerul extern are o relație contractuală pentru execuția bugetului) implicați în execuția bugetului UE în cadrul gestiunii indirecte cu privire la dispozițiile aplicabile prevăzute în legislație referitoare la evitarea conflictelor de interese.

În temeiul articolului 61 din Regulamentul Financiar 2018 al UE, „un conflict de interese există în cazul în care „exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor unui actor financiar sau ale unei alte persoane” implicate în execuția bugetului „este compromisă din motive care implică familia, viața afectivă, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes personal direct sau indirect”. Regulamentele europene precizează că un conflict de

interese poate apărea chiar dacă persoana nu beneficiază efectiv de situație, întrucât este suficient ca circumstanțele să compromită exercitarea funcțiilor sale în mod obiectiv și imparțial. Cu toate acestea, astfel de circumstanțe trebuie să aibă o anumită legătură identificabilă și individuală cu aspectele concrete ale conduitei, comportamentului sau relațiilor persoanei (sau un impact asupra acestor aspecte).

Simpla legătură cu convingerile, punctele de vedere, opiniile sau preferințele persoanei nu constituie, de regulă sau în mod automat, un interes personal (dar situația poate fi diferită de la caz la caz). Cu toate acestea, persoanele implicate în execuția bugetului ar trebui să își exercite drepturile de exprimare, de opinie și de participare politică și civică prin luarea în considerare și gestionarea riscurilor care pot apărea la adresa imparțialității lor în exercitarea funcțiilor și a imaginii și reputației instituțiilor sau autorităților în care lucrează.

În plus, un conflict de interese nu ar exista, de regulă, în cazul în care persoana este interesată doar în calitate de membru al publicului larg sau de parte a unei categorii largi de persoane, cu excepția cazului în care persoana (sau persoana conexasă, de exemplu, un membru al familiei) se află într-o situație specifică și diferită comparativ cu alți membri ai publicului larg sau ai unei categorii largi de persoane.

În mod similar, conceptul de conflict de interese nu ar acoperi, de regulă, situațiile în care sarcinile de execuție a bugetului UE efectuate de persoana în cauză sunt legate de decizii:

- care sunt de natură generală și se bazează pe criterii obiective care se aplică unui întreg sector al economiei sau unui grup foarte larg de potențiali beneficiari
- care, prin urmare, nu ar fi compromise de viața afectivă, afinitatea politică sau națională și interesul economic și nici de faptul că persoana în cauză sau un membru al familiei sale face parte dintre beneficiari.

Afinitățile naționale, afinitățile politice, viața afectivă sau altele, astfel cum sunt enumerate la articolul 61 alineatul (3) din RF 2018, sunt factori care ar putea compromite imparțialitatea și obiectivitatea unei persoane implicate în execuția bugetului. În practică, pentru a evita astfel de compromisuri, persoanele implicate în execuția bugetului ar trebui să se abțină de la implicări, influențe sau presiuni care le-ar putea afecta imparțialitatea și obiectivitatea (sau percepția asupra imparțialității ori obiectivității lor) în îndeplinirea îndatoririlor lor profesionale. Acestea ar putea rezulta, în special, din relații de prietenie sau de animozitate, relații de familie, afilieri la partide, asociații sau credințe religioase. Persoanele implicate în execuția bugetului ar trebui să își bazeze performanța și judecata profesională numai pe criterii juridice și obiective și pe dovezi suficiente și adecvate. Includerea unei trimeri la „orice alt interes personal direct sau indirect” este mai cuprinzătoare decât formularea care se referea la „orice alt interes comun cu cel al destinatarului”. Un interes indirect depășește legătura directă dintre persoana în cauză și beneficiarul fondurilor UE. Interesul direct și indirect poate include, de asemenea, cadouri sau ospitalitate, interese neeconomice sau rezultatul implicării în organizații neguvernamentale ori politice (chiar dacă nu este remunerată), obligații concurente de loialitate între o entitate față de care persoana are obligații și o altă persoană sau entitate față de care persoana are obligații.

Partenerii externi cărora li s-a încredințat gestionarea (indirectă) a fondurilor UE enumerate la articolul 62 alineatul (1) litera (c) din RF 2018, inclusiv orice entitate cu care partenerul extern are o relație contractuală pentru execuția bugetului intră, de asemenea, sub incidența articolului 61 din RF 2018, la fel ca și personalul și membrii acestora, câtă vreme aceștia se află sub jurisdicția statelor membre și sunt implicați în execuția bugetului UE.

Articolul 61 din RF 2018 este direct aplicabil agențiilor executive menționate la articolul 69 din RF 2018. În ceea ce privește agențiile descentralizate menționate la articolul 70 din RF 2018, normele privind conflictele de interese sunt prevăzute la articolul 42 din Regulamentul financiar cadru.

Pentru organisme de parteneriat public-privat menționate la articolul 71 din RF 2018, normele privind conflictele de interese sunt prevăzute la articolul 27 din regulamentul financiar-tip. Ambele articole reflectă dispozițiile articolului 61 din RF 2018, menționează în mod explicit membrii consiliilor lor de administrație sau ai consiliilor de conducere și, în plus, au fost incluse în normele financiare ale tuturor agențiilor descentralizate și ale organismelor de

parteneriat public-privat în cauză. În măsura în care aceste entități execută bugetul UE în cadrul gestiunii indirecte, se aplică articolul 61 din RF 2018. În cazul gestiunii partajate, este responsabilitatea autorităților naționale să instituie sisteme de control intern în care responsabilitățile/sarcinile să fie clar atribuite, deoarece acest aspect este relevant pentru stabilirea „implicării unei persoane în execuția bugetului” în fiecare caz în parte.

În conformitate cu articolul 61 alineatul (1) din RF 2018, „implicarea” include actele pregătitoare și orice etapă în procesul de planificare, decizie, gestionare, auditare și control al utilizării fondurilor UE. Prin urmare, acest concept include orice persoană care ar putea influența procesul decizional, inclusiv autoritățile naționale, regionale și locale, personalul sau membrii acestor autorități și membrii administrației publice, în măsura în care aceștia se ocupă de oricare dintre etapele menționate mai sus în execuția bugetului UE.

Mai multe informații pot fi obținute consultând Comunicarea Comisiei Europene, referitoare la Orientările privind evitarea și gestionarea conflictelor de interese în temeiul Regulamentului financiar european (2021/C 121/01), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 09.04.2021. Alte referințe legislative se regăsesc în:

- Regulamentul nr. 2018/1046 – ‘**Regulamentul Financiar**’/RF
- Directiva nr. 2014/24/UE – ‘**Directiva privind achizițiile publice**’/AP
- **Regulamentele privind dispozițiile comune** (RDC): Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 și Regulamentul (EU) nr. 2021/1060.

Prin urmare, Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, în calitate de Autoritate de Management a Programului “Regiunea Centru” (PR Centru) 2021-2027, prin care sunt gestionate partajat fonduri publice ale Uniunii Europene are obligația de a depune toate diligențele pentru evitarea conflictului de interese, conform prevederilor Cerinței cheie nr.1 – “*O separare adecvată a funcțiilor*”.

Reprezentanții Autorităților de Management ale Programelor Regionale, au discutat aspectele privind modul în care sistemele de management și control răspund la cerințele cheie și criteriile de evaluare. Una din cele trei recomandări ale Comisiei Europene cu privire la asigurarea îndeplinirii Cerinței cheie nr. 1 – “*O separare adecvată a funcțiilor*” a menționat obligativitatea asigurării privind neamestecul membrilor Consiliilor pentru Dezvoltare Regională în derularea funcțiilor și sarcinilor Autorităților de Management (AM), așa cum sunt ele prevăzute la art. 72-75 din RDC.

Luând în considerare prevederile alin 14 al art. 8 din Legea nr. 315/2004, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora: în exercitarea rolului de autorități de management, în condițiile legii, agențiile de dezvoltare regională acționează în regim de putere publică și sunt asimilate instituțiilor publice, iar actele pe care agențiile le emit în exercitarea acestui rol sunt asimilate actelor administrative, ținând cont de faptul că actele administrative încheiate în situație de conflict de interese sunt lovite de nulitate, în cazul Regiunii Centru - fiind vorba de AM PR Centru 2021-2027 - este necesară întocmirea și semnarea de către fiecare membru al Consiliului pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Centru (CDR Centru) a unei Declarații pe proprie răspundere privind evitarea conflictului de interese, în care se va menționa explicit faptul că acesta se abține de la orice ingerință în deciziile adoptate de AM PR Centru 2021-2027. Totodată în cadrul misiunii auditului de sistem ce va urma, ADR Centru trebuie să furnizeze auditorilor dovezi suficiente și de încredere că sistemul de management și control funcționează în mod eficient, putând fi asigurată legalitatea și regularitatea cheltuielilor precum și realitatea operațiunilor.

DIRECTOR GENERAL,
SIMION CREȚU

